

Pedagogisch project

Freinetonderwijs is voor ons meer dan werken met freinettechnieken. Ze bieden ons kansen tot zelfinitiatief, sociale interactie en individuele ontwikkeling.

Wij hebben oog voor

Het natuurlijk leren

Onderwijs vertrekt van wat bij de kinderen leeft, van hun eigen ervaring. Zo krijg je een school met geïnteresseerde leerlingen waarbij het effect verder reikt dan de schoolse kennis.

Zinvol werk

Wat kinderen leren op school moet betekenis hebben voor hen, b.v. ze leren lezen en schrijven om hun ervaringen vast te leggen, ze aan elkaar of anderen te kunnen meedelen...

Wat hen boeit moeten kinderen op school kunnen uiten, anders kunnen we er niet op voortbouwen. In die zin is expressie de echte pijler van ons onderwijs.

De expressie kan vele vormen aannemen: muzikaal, beeldend, verbaal (schriftelijk en mondeling), lichamelijk, ... We willen een school waar kinderen afwisselend dichter, schilder, auteur en acteur, componist, zanger en beeldhouwer, maar ook ambachtsman, filosoof en wetenschapper zijn. De school heeft meer te bieden dan in vakjes opgesplitste leerstof.

Leren op school

Heel wat van die kennis en vaardigheden verwerven kinderen op een natuurlijke wijze, bijna zoals een peuter leert lopen en spreken. Sommige basistechnieken (lezen, schrijven, rekenen) vergen echter ook specifieke oefening, maar niet voor alle kinderen in dezelfde mate. We willen dan ook een school zijn met oog voor verschillen tussen kinderen.

Geen handboeken met vreemde verhalen. Op de Boomgaard is het werk van de kinderen bron en eindpunt van ons taalonderwijs. Kinderen schrijven vrije teksten, verslagen, projectteksten en brieven. Ook de kleuters 'schrijven' met tekeningen of kunstwerken. De kinderen mogen hun teksten voorlezen en de teksten worden ook weer gelezen door andere kinderen. Dit zorgt voor een geweldig lees- en schrijfplezier. Komt de boodschap over? Is de schrijver duidelijk? Staan er fouten in mijn tekst? Kan er iemand helpen deze tekst voor te lezen? De leerkrachten gebruiken deze natuurlijke lees- en schrijfhonger om de lessen op te bouwen. Taalbeschouwing en spelling wordt als noodzakelijk ervaren. Het inoefenen en trainen van regels als een nodige inspanning om steeds vaker en beter teksten te schrijven. Taal krijgt voor de kinderen zin en betekenis.

De klaskrant/de klasblog/ de schoolkrant/het leefboek/de website

Een Freinetklas is een echte werkplek. Redactieploegen in de klas of klasoverschrijdend zijn in de weer om kranten rond te krijgen. Teksten worden gepubliceerd. Nieuws wordt gebracht in de kring.

Boeken worden voorgesteld met prachtige illustraties, toneeltjes of knutselwerk. Projecten en onderzoekjes worden gepresenteerd en uitgewisseld. De blog, de website, het vele mailverkeer... alle nieuwe media worden ingezet. Vlot en correct communiceren leren wij al doende.

Het kinderleven binnen en buiten de school is de voedingsbodem voor tellen, schatten, meten, wegen, cijferen, berekenen, onderzoeken, budgetteren. Hoe groot is ons voetbalveld? Hoe verdelen we onze zelfgepofte kastanjes? Hoeveel inwoners telt onze stad? Leerkrachten stimuleren probleemoplossend denken. In de kring of in de werkhoeven komt ook wiskunde vanzelf naar boven. Net als bij teksten maken kinderen hun eigen rekenonderzoeken. Bij de verkenning en oplossing van de rekenproblemen wordt wiskundig geredeneerd, verbeteren kinderen hun mathematisch denken en worden ze gevoelig voor rekenkundige structuren. Bij reflectie gaat het om de wiskundige inhoud die aan bod kwam: welke inzichten en basisvaardigheden, welke wiskundige begrippen en procedures de kinderen hebben gehanteerd. De les die volgt zoekt naar algoritmes of wiskunde-wetten. Naast het levend rekenen werken kinderen zelfstandig in hun rekenbundel. Ze trainen in hoofdrekenen, cijferen, breuken, kloklezen, tafels,...

Het werk in de klas of de verhalen van de kinderen in de kring brengen de wereld binnen en zijn aanknopingspunten voor het verkennen van hun omgeving.

Is een cavia een nachtdier? Hoe komt de regenboog daar? Waarom moeten mijn ouders gaan stemmen? Hoe werkt een sluis? Inhouden rond natuur, tijd, ruimte, mens, maatschappij, techniek krijgen échte inhoud en creëren een grotere betrokkenheid. De kinderen gaan op onderzoek en denken zelf dingen uit. Door te proberen, te proeven, te voelen, te horen, te ruiken, te experimenteren, te vergelijken en door daarover te vertellen en er met elkaar over te praten in eigen woorden. Er worden experts uitgenodigd. We gaan samen naar de bib. of zoeken op via de computer. De kinderen presenteren hun werk. Sommigen maken hierbij gebruik van programma's zoals powerpoint, prezi,.... Ze maken affiches, collages, albums, lapbooks, tentoonstellingen. De verslaggeving en het onderzoek worden besproken. De reflectie gaat over het onderzoek, het gevonden antwoord, de samenwerking en de manier van presenteren.

Differentiatie

Kinderen die een bijkomende uitdaging nodig hebben, maar ook kinderen die het lastig hebben met de schoolse vaardigheden moeten bij ons aan hun trekken komen. Rekening houdend met individuele verschillen betekent dit niet dat de groep verwaarloosd wordt.

Ruimte voor zelfinitiatief

Op school leren kinderen samenwerken en verantwoordelijkheid dragen voor de groep. Omdat we in een democratie geloven beslissen ze mee in de organisatie van het klas- en schoolgebeuren (planning, afspraken, regels,...). De kinderen worden medeverantwoordelijk voor hun eigen leerproces. We staan voor vrijheid in gebondenheid: de kinderen maken keuzes binnen veilige kaders.

Rol van de leerkracht

De leerkracht maakt het verschil. 30% van de resultaten van de kinderen wordt bepaald door de leerkracht (J.Hattie). Een leerkracht die echt gelooft in kinderen en kinderen iets anders meegeeft dan alleen maar leerstof maakt het verschil. Onderwijs is interactie en in die interactie maakt de leerkracht het verschil. Het vertrekt en begint bij die lerende. Het begint bij motivatie. Het is daar dat een leerkracht moet starten. Is er geen motivatie dan is er geen draagvlak.

Kwaliteitsvol onderwijs geven in het Freinetonderwijs vereist een breed repertoire van werkvormen, freinettechnieken, kennis van de invarianten en onderwijsstrategieën, een diepgaande vakkennis, een alert paar ogen en oren die kinderen observeren en de diepgang van de leerprocessen die zich afspelen analyseren.

- Een leerkracht op de Boomgaard creëert een rijke krachtige leeromgeving wat goed lesgeven bevordert, intense activiteit en rijke conversaties tussen de kinderen mogelijk maakt.
- Een leerkracht op de Boomgaard is coach, die de kinderen stimuleert om het beste uit zichzelf te halen. Zij/hij activeert en motiveert kinderen om zelf actief te exploreren, al doende te leren, te reflecteren op wat ze aan het doen zijn, hardop te denken, en wat ze hebben geleerd toe te passen op nieuwe situaties.
- Een leerkracht op de Boomgaard daagt kinderen uit en vertrouwt hen. Zij/hij heeft hoge verwachtingen voor elk kind en gaat samen met hen in een proces van leren. Zij/hij hanteert een breed repertoire van werkvormen/technieken om alle kinderen tegemoet te komen.
- Om energie voor leren vrij te maken, proberen de leerkrachten op de Boomgaard leerinhouden in te bedden in interessante, betekenisvolle inhouden. Vertrekken vanuit de leefwereld van de kinderen is daarom een absolute voorwaarde. Eigen concrete ervaringen van kinderen blijft het vertrekpunt om verbinding te maken met het aanzienlijk bestand van abstracte kennis dat kinderen moeten verwerven. Verbinding maken tussen schoolkennis en het echte leven is essentieel. Daarom wordt niet alleen eigen expertise maar ook expertise van ouders, kennissen, familie en omgeving ingezet. Gaan we ook buiten de school (buurtwandelingen, uitstappen,;..)
- De leerkrachten op de Boomgaard maken het leren socialer. Ze bieden de kinderen volop de kans om samen te werken, om samen te leren en aan elkaar uit te wisselen (projectwerk, kringen, klassenraden, presentaties, peer-tutoring...). De kinderen leren hierdoor hoe ze elkaar kunnen ondersteunen, hoe ze met elkaar kunnen overleggen en geschillen oplossen op een constructieve manier. Leren samenwerken, samenleven en samenleren gaan hand in hand en worden een integraal deel van het schoolleven op de Boomgaard. Inzetten op betrokkenheid en welbevinden van de kinderen maken van de Boomgaard een 'warme' school.
- De leerkrachten op de Boomgaard differentiëren. Kinderen doorlopen het leerproces niet allemaal op hetzelfde ritme. Mensen verschillen in de manier waarop ze leren en de snelheid waarmee ze bepaalde vaardigheden verwerven. Zij/hij is flexibel en speelt in op de interesses van de kinderen, op dingen die ze niet begrijpen, op het werk dat ze produceren en de vragen die ze stellen. Zij/hij hanteert daartoe verschillende werkvormen, groepeeringsvormen en past de

ondersteuning aan.

- Een leerkracht op de Boomgaard zorgt er samen met de kinderen voor dat er een open en veilig klasklimaat heerst door zelf respectvol met de kinderen om te gaan om te gaan en dit ook aan de kinderen te vragen. Door de kinderen mee verantwoordelijk te maken over de klas en het klasgebeuren.
- Een leerkracht op de Boomgaard evalueert tijdens het leren. Zij/hij geeft veel feedback op het werk van de kinderen en past haar/zijn ondersteuning aan die evaluatie aan. Zij/hij stimuleert zelfevaluatie bij de kinderen en bij elkaar. Het proces is belangrijk.
- Een leerkracht op de Boomgaard overlegt permanent met ouders en kinderen en hanteert daartoe de nodige werkvormen.
- Een leerkracht op de Boomgaard heeft een voorbeeldfunctie, dit eist van de leerkracht een kritische reflectie op zichzelf, de schoolwerking, communicatie met ouders en sociaal contact met kinderen.
- Een leerkracht op de Boomgaard blijft zich professionaliseren via nascholing en coaching op de werkvloer.

Omgaan met diversiteit

Verschillen tussen kinderen maken het leermilieu rijker. Daarom kiezen we voor naar leeftijd heterogene leeftijdsgroepen, zoeken we contact met correspondentieklassen.

In de Boomgaard kiezen we dus voor een meer heterogene groepering van de leerlingen. In één klas werken kinderen samen van verschillende leeftijd. In principe wordt de hele basisschool doorlopen in 4 leefgroepen. In de eerste leefgroep zitten de kleuters van 2,5 tot 5 jaar.

In de tweede leefgroep zitten kinderen van eerste en tweede leerjaar.

In de derde en vierde leefgroep komen de leerlingen van respectievelijk derde en vierde leerjaar en vijfde en zesde leerjaar.

Deze groeperingswijze biedt veel voordelen. Het klasleven behoudt zijn continuïteit, want bij een nieuw schooljaar blijft ongeveer de helft van de leerlingen in dezelfde groep.

Zij nemen daar wat meer verantwoordelijkheid bij de introductie van hun jongste klasgenoten.

Het afwisselend jongste en oudste zijn in een groep biedt aldus meer verscheidene ontwikkelingskansen op sociaal vlak. In een naar leeftijd gemengde leefgroep zijn er ook minder "buitenbeentjes". Men vindt het normaal dat kinderen in zo'n groep niet allemaal op hetzelfde schools niveau staan. Er kan dus beter aangesloten worden bij de mogelijkheden van de leerlingen dan in een leerstof-jaarklassensysteem. Er wordt in team bekeken welke kinderen naar een volgende groep overgaan.

Het afwisselend jongste/oudste zijn in de groep is een streven, maar kan in uitzonderlijke gevallen, om schooltechnische redenen niet altijd worden gerealiseerd.

Sociaal engagement

We voeden onze kinderen op tot sociaal engagement op klasniveau (eigen aspiraties opzij zetten ten gunste van de groep, opkomen voor elkaar) en ook ruimer op buurt en maatschappijniveau.

Ouderparticipatie

Ouders moeten kunnen meevoelen, meedenken, meewerken, meedoen. Ouders moeten zich in de eerste plaats betrokken voelen. Wij zien ouderparticipatie als een verrijking. De ouders zijn welkom op de school en komen binnen met hun kind. Dit biedt tal van kansen die resulteren in informele ontmoetingen met de klasleerkracht, andere ouders, kinderen. De ouders komen samen met teamleden in ouderoverleg. Verschillende werkgroepen worden gedragen mede door ouders. Ouders zijn helpende handen bij de uitstappen, projectondersteuning, leesouder,

Waarden en normen

We maken afspraken en regels op basis van ervaringen, waarnemingen en onderzoek samen met de kinderen, ouders..... Als school willen we de opvoedende taak op ons nemen om verantwoordelijkheid bij de kinderen bij te brengen voor de wereld en de mens. daarvoor is het noodzakelijk dat de school een weerspiegeling van de maatschappij is waarin we leven, waar ruimte is voor persoonlijke en culturele identiteiten, waar bijdragen geleverd worden aan de democratie, met de sociale samenleving en met de communicatieve interactie.

We stellen regels op en brengen regelbesef bij. Het is belangrijk dat we helder en duidelijk zijn. Wat kan en wat kan niet?

Om het regelbesef een slaagkans te geven is het belangrijk dat we voorwaarden scheppen waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen.

- ontwikkelen van een positief zelfbeeld bij kinderen
- ieder in zijn zijn laten en respecteren
- zich kunnen verplaatsen in een ander, navoelen en zich bekommeren
- oog hebben voor de positieve en negatieve gevolgen van je gedrag
- voor ogen houden dat je het welbevinden en goed voelen van anderen bevordert door vriendelijk gedrag, assertief te zijn en moed te hebben om als het fout gaat, dit te duiden.
- houding ontwikkelen van onpartijdig, eerlijk, rechtvaardig en non-discriminerend gedrag.

Methodieken

Dag- en weekschema

De klaswerking bestaat hoofdzakelijk uit drie clusters.

- Collectieve momenten: b.v. de kringen: dit kunnen verschillende kringen zijn zoals praatkring, boekenronde, actualiteit, project, evaluaties e.d

- Werktijden: momenten waarop de kinderen individueel en zelfstandig, of in kleine groepen leerstof verwerken
- Instructie: momenten waarop de leerkracht leerstof aanbiedt. Dit kan klassikaal gebeuren, in kleine groepen of individueel.

De drie clusters zijn terug te vinden in de dag en weekplanning

Een schooldag op de Boomgaard verloopt in een afwisseling van individuele en collectieve momenten.

De dag begint in het lager onderwijs meestal met een kring, waarin de kinderen aan elkaar iets vertellen over wat hen bezighoudt: dat kan een persoonlijke belevenis zijn ("bij mijn opa zijn dieven geweest", "ik heb nieuwe schoenen ... en ook een nieuw broertje") of iets uit de actualiteit (een aangespoelde potvis, een gezonken schip, een grote betoging, ...). In de kleuterafdeling gaat daaraan nog een vrije werktijd in de hoeken vooraf.

Kinderen kunnen ook iets vertellen over een meegebracht spulletje; een rare schelp, een cadeautje, of een boekje dat ze graag gelezen hebben. Ook muziek kan aan bod komen (een meegebrachte cd met lievelingsmuziek van ouders..). In de hogere klassen kan deze kring ook actualiteit, boekbespreking, poëzie bevatten. De secretaris noteert de vragen, de voorzitter leidt.

Aansluitend op de kring wordt een planning gemaakt. Wat hen geboeid heeft krijgt daarin een plaats. In de eerste leefgroep zal dit wellicht niet verder gaan dan de onmiddellijk daaropvolgende werktijd. De kleuters zeggen wat ze gaan doen, ze kunnen ook inpikken op een aanbod van de leerkracht. In de hogere leefgroepen krijgen de kinderen onmiddellijk daarna of in de loop van de voormiddag de tijd om wat ze verteld hebben, gehoord hebben of wat hun nieuwsgierigheid geprikkeld heeft te onderzoeken. Dit kan via verschillende domeinen: beeldende, schrijven, lezen, spreken. Ze werken samen of individueel. Ze zoeken op en gebruiken daarvoor de klasbibliotheek of de computers. Het kan een aanleiding vormen om rond een bepaalde vraag een project/een onderzoekje op te starten. (bv. Iemand vertelt iets over een nieuwe trui. Vragen kunnen zijn: waar komt die trui vandaan? Waaruit is hij gemaakt? Deze vragen kunnen een groepje aanzetten om op te zoeken waar bv. Taiwan ligt of om het productieproces van angorawol uit te pluizen).

In de oudere leefgroepen wordt naast een dagplanning ook een weekplan opgesteld.

Sommige werktijden zijn volledig vrij: de kinderen kiezen dan zelf of ze daarin een tekst maken, aan hun project verder werken, spelling oefenen, schilderen, enz. Andere werktijden zijn inhoudelijk meer afgebakend: die werktijd b.v. is voorzien voor instructie wiskunde, Nederlands of voor project.

Een werktijd kan ook voor een beperktere groep vastgelegd worden: b.v. die 5 kinderen gaan dan wat oefenen voor lezen of krijgen dan wat uitleg over breuken. Op die manier kan de leerkracht haar begeleidingstijd ook plannen. Tijdens de werktijden zijn een groot aantal kinderen zelfstandig bezig, anderen krijgen hulp of uitleg van de leerkracht.

De ruimtelijke schikking van het klaslokaal moet dit zelfstandig werken mogelijk maken. Zo zijn er afgebakende ruimtes, "hoeken", in het lokaal. Kinderen weten precies wat ze waar kunnen doen: in de leeshoek, de knutselhoek, de kring, de poppenhoek, de schildershoek, de computerhoek,...

Een reeks werktijden wordt afgesloten met een evaluatie, na een halve of volledige schooldag. De kinderen stellen hun werk aan elkaar voor, dat wordt besproken en beoordeeld, ze geven elkaar suggesties. In de eerste leefgroep wordt daarbij het leefboek ingevuld. De leerkracht noteert de

frappante dingen van de dag. In de oudere leefgroepen noteren de kinderen op hun eigen weekplan wat ze afgewerkt hebben en hoe dat beoordeeld is. Zelfreflectie en evaluatie vormen belangrijke pijlers in ons onderwijs.

Vrije expressie.

Vermits we een onderwijs willen dat voortbouwt op wat bij kinderen leeft, moeten we hen de kans geven dat alles tot uiting te brengen langs vele kanalen. Sommige dingen lenen er zich toe om er een gedicht over te maken, iets anders kan je misschien beter schilderen of in klei boetsen. Niet alles wat kinderen maken is zonder meer expressie. Vaak is een schilderij niet meer dan een stereotiep huisje - boompje - zonnetje, is een tekst het vlakke verhaal van "ik ben naar daar geweest, en 't was plezant...". Wat er echt in een kind omgaat, komt slechts naar boven in interactie met de leerkracht en met elkaar. Daarom ook wordt elk "kunstwerk" getoond en besproken. De vrije teksten worden aan elkaar voorgelezen, een keuze daaruit komt in de klaskrant of wordt naar de correspondentieklas gestuurd, tentoonstellingen worden opgezet. Soms werkt een klas aan een wat grootsere productie: het resultaat van hun bewegingsexpressie wordt dan voor de school (ouders en kinderen) opgevoerd.

De eigen expressieve uiting wordt ook geïnspireerd door de confrontatie met kunst: we luisteren naar verhalen en gedichten van andere auteurs, we bezoeken tentoonstellingen, bekijken reproducties in de klas, we luisteren naar muziek. Expressie is ook een kwestie van techniek. Je moet een beetje weten hoe je beeldend iets kan weergeven, gevoelens onder woorden brengen is ook niet zo simpel. We brengen dus ook wel technieken aan. Het aanbod van de leerkracht in de eerste leefgroep gaat dikwijls in die richting. Vanaf de eerste leefgroep richten we regelmatig keuze-ateliers in. Ateliers worden ook ingericht in de hogere leefgroepen waardoor ze de gelegenheid krijgen om technieken te verkennen. Ouders en externen werken mee en zetten hun eigen expertise in. De vele presentaties van vrije teksten, projecten, actua's, boekbesprekingen die in de verschillende leefgroepen doorgaan worden steeds gelinkt aan het muzische luik. In de 2de leefgroep wordt het proces van leren lezen en schrijven eveneens gekoppeld aan tekeningen, boekjes maken etc,...Door aan de kinderen de ruimte te bieden om zich vrij te uiten leren ze elkaars vaardigheden en talenten kennen.

Natuurlijk leren en de leerstof ...

De vrije teksten van kinderen en verhalen uit de kringen vormen de basis om op een natuurlijke wijze te leren schrijven en lezen. Kinderen die deze basistechnieken nog niet beheersen maken ook teksten: hun verhaal start met een tekening, b.v. de bijhorende tekst wordt samen met de leerkracht opgesteld en door haar/hem opgeschreven. De kinderen willen die tekst wel voor een stukje naschrijven, zij willen die zelf "voorlezen" voor de rest van de groep. En dat kunnen ze ook want het is hun verhaal. Door zo met de teksten bezig te zijn ontdekken kinderen grotendeels zelf voor welke woorden en klanken al die lettertjes staan die de leerkracht opgeschreven heeft. Er wordt trouwens één van de teksten uitgekozen en op bord gezet om er in groep aan verder te werken. Zo kunnen de kinderen samen en met de hulp van de leerkracht verder de klank-tekenovereenkomsten verkennen. Wat kinderen op deze natuurlijke manier aan lees- en

schrijftechniek verwerven, moet nadien ook ingeoeffend worden: dan worden ook woordrijen gelezen (ik - pik - lik - tik - ...) of krulletters geschreven.

Iets gelijkaardigs gebeurt rond spelling. Er is eerst en vooral een motief om correct te schrijven. Een tekst moet door anderen gelezen worden, is verkozen om in de klaskrant te staan, wordt opgestuurd naar een correspondentieklas... Een foutje in iets wat je voor jezelf schrijft is niet erg, maar een "gepubliceerde" tekst moet in orde zijn. Aan die publicatie wordt trouwens op elk vlak veel zorg besteed: de tekst wordt gestempeld met de link-print (2de leefgroep) of met een tekstverwerker + printer voor de wat langere teksten van de oudere kinderen. Voor de illustratie wordt ook op diverse technieken een beroep gedaan. De waarde van het ambachtelijk werk, die ook een fierheid en verantwoordelijkheid voor het gemaakte product inhoudt staat hier op de voorgrond.

Correct spellen is echter niet alleen zinvol in het kader van publicaties, je kan er slechts toe komen via automatisering van schrijfwijzen, en dat betekent weer inoefenen (b.v. 20 woordjes voor het wekelijks woordpakket) of instructies (b.v. het regelsysteem van de werkwoordspelling). Het hele taalonderwijs heeft hoe dan ook als basis de eigen teksten van de kinderen. Tekstbespreking leidt verder tot taalbeschouwing, tekstverbetering en later grammatica en dat laatste moet dan weer ingeoeffend worden. Het inoefenen gebeurt vaak individueel (taalfiche), waarbij rekening gehouden wordt met het niveau dat de leerling al bereikt heeft. Zo kan iedereen op eigen tempo vorderen. Voor een aantal kinderen zal het spontaan en zinvol omgaan met teksten echter niet volstaan om b.v. tot lezen te komen.

Voor die kinderen vallen we terug op een meer technische aanpak. Voor rekenen volgen we een methode omdat ons dat veiliger lijkt : die leerstof is sterk samenhangend, elk nieuw inzicht bouwt voort op een vorig, je kan niet leren vermenigvuldigen als je nog niet kan optellen. Wel kiezen we voor een realistische rekenmethode, waarbij rekenoefeningen eerst zijn gekregen hebben in een werkelijkheidscontext die de kinderen kan boeien. Dit sluit niet uit dat in verschillende groepen ook het levend rekenen en wiskundig onderzoek aan bod komt. Verhalen uit de kringen zijn vaak een aanleiding (bv. iemand brengt walnoten mee. Hoeveel? Hoe tellen? Hoe verdelen?..)

Projectwerk.

Kinderen zijn geïnteresseerd in hun omgeving, zij stellen voortdurend vragen. Lesgeven is al te dikwijls het aanbieden van antwoorden op vragen die kinderen (nog) niet gesteld hebben. Om dat te vermijden gaan ze zelf zoveel mogelijk de informatie zoeken om die dan aan de rest van de groep door te geven.

Waarom werken met projecten? Kinderen leren vragen stellen, leren plannen, leren teksten begrijpen, verruimen hun blik, leren samenwerken, leren teksten maken, leggen contacten met de buitenwereld, reflecteren over hun eigen leven via correspondentie enz.

Kinderen werken zelf projecten uit om hun milieu te verkennen. De uitwerking van zo'n project zal sterk verschillen niet alleen naargelang van het onderwerp maar vooral volgens de leeftijd van de kinderen. Jonge kinderen halen hun informatie vooral door te kijken naar dingen, door vragen te stellen aan iemand die er meer van afweet. Dat evolueert naar het zelf bijeenzoeken en zelfstandig raadplegen van allerhande documentatie, ook schriftelijke.

Aanvankelijk zijn projecten vaak klassikaal en worden sterk begeleid door de leerkracht. Later werken de kinderen zelfstandig in kleine groepjes aan het project dat hen interesseert. In de

oudste leefgroepen resulteert dit naast de klassikale projecten, in het maken van individuele projecten. Elk project wordt afgesloten met een projectvoorstelling of presentatie. De kinderen stellen aan elkaar vragen, leren van elkaar. Het in groep bespreken van wat kinderen vinden blijft voor ons de kern van de ontwikkeling. Wat kinderen in groep bespreken maken ze zich eigen en dat is echt leren. Er wordt een neerslag van bewaard in de klas: dat kan gaan van een notitie en een foto in het leefboek van de eerste leefgroep tot de rijk geïllustreerde projectkaarten, lapbooks, zelf gemaakte boekjes en 3-dimensionele werken in de oudere leefgroepen. In de 3de en 4de leefgroepen hangen de projectkaarten uit, onderverdeeld in de verschillende wo- domeinen: tijd, ruimte, maatschappij, natuur etc,...

Bij de presentaties komen weer allerlei expressievormen aan bod : er wordt iets verteld, er wordt een maquette of collage getoond, er wordt een dramatisch stukje opgevoerd.

Via de projecten komen verschillende aspecten van aardrijkskunde, geschiedenis, fysica, technologie, taal, wiskunde, kunst, beweging, filosofie e.d. exemplarisch aan bod. Essentiële vaardigheden of kenniselementen, b.v. kaartlezen of situeren op de tijdslijn, worden door de leerkracht aangevuld. In de hogere leefgroepen leren kinderen zelf te situeren op kaarten en tijdslijnen. Waar de leerkracht het nodig acht geeft hij/zij bijkomende instructie. We vinden echter ook de werkwijze van de projecten door middel van. experimenteren, zelf onderzoeken en conclusies trekken, onderscheiden van details en hoofdzaken bij de voorstelling, samenwerken, leren van en met elkaar, het verwoorden en uitwisselen van informatie, oplossingsmethoden, ervaringen, gedachten, gevoelens, in groep, belangrijker dan de feitenkennis die kinderen hierbij opdoen en weer vergeten. We willen kinderen niet leren hoe ze een encyclopedie moeten worden, wel hoe ze als een ruimdenkende wetenschapper naar de wereld kunnen kijken.

We leren...

10% van wat we lezen

20% van wat we horen

30% van wat we zien

50% van wat we zien en horen

70% van waar we over gediscussieerd hebben met anderen

80% van wat we persoonlijk ervaren hebben

95% van wat we uitleggen aan anderen

Klasraad

De klasraad maakt van een leefgroep een echte coöperatieve klas.

Kinderen zijn op school voortdurend met van alles bezig, alleen of in groep. Ze verplaatsen zich binnen de beschikbare ruimte, timmeren kan je daar doen, lezen in die hoek. Soms helpen ze elkaar daarbij, soms hinderen ze elkaar. Sommige kinderen zijn aan het opruimen terwijl anderen nog rommel maken.

In een leefgroep wordt er inderdaad geleefd, een leven dat zich niet laat regelen door een schoolbel of "his master's voice". De grote verscheidenheid aan activiteiten in de klas vergt echter wel organisatie en alle kinderen zijn bij die organisatie betrokken, hebben nood aan regels en afspraken.

Bij de kleuters gaan die meestal van de leerkracht uit, wordt er ook best onmiddellijk gereageerd en ingegaan op het concrete gedrag van kinderen. Met oudere kleuters kan reeds overleg ontstaan.

Vanaf de tweede leefgroep kunnen de kinderen wat afstand nemen van gebeurtenissen en situaties die zich voordoen in de klas, kan een reactie wat uitgesteld worden. Wekelijks wordt het klasleven met de ganse groep besproken in de klasraad. In de loop van de week worden de goede en slechte dingen, de voorstellen genoteerd. Op die klasraad gaat men daar verder op in: kinderen worden gefeliciteerd of bekritiseerd, conflicten worden uitgepraat. De klas zoekt samen naar oplossingen voor problemen, stemt over een regel, werkt een voorstel uit.

Taken en verantwoordelijkheden worden tijdens de klasraad verdeeld en geëvalueerd. Zo kan de klasraad van een leefgroep een echte coöperatieve klas maken.

Het samen zoeken, beslissen, verantwoordelijk zijn, het opkomen en zorg dragen voor elkaar.

Schoolraad

Moeilijker oplosbaar zijn de problemen die het klasniveau overstijgen: er is teveel lawaai in de gangen, de toiletten zijn vuil, er ligt kapot speelgoed op de speelplaats... Afspraken en verantwoordelijkheden binnen elke groep bieden hier geen oplossing. Daarom hebben we ook een schoolraad geïnstalleerd : afgevaardigden uit alle klassen komen op regelmatige tijdstippen samen en bespreken onder leiding van de directeur of een leerkracht het schoolleven.

Democratische besluitvorming en de navolging van de afspraken blijft echter moeizamer lopen dan op klasniveau. Het duurt langer voor kinderen zich verantwoordelijk voelen voor groepen waar ze minder rechtstreeks mee te maken hebben.

Geformuleerde voorstellen worden vervolgens op de klasraad, de teamvergaderingen en in de stuurgroep van ouders besproken. De afspraken vormen een onverbreekbaar geheel met het Intern reglement van de school.

Ze kunnen jaarlijks worden aangepast aan de reële omstandigheden die het schoolleven bepalen.

Zorgbeleid

Visie

Het welbevinden van de kinderen, is cruciaal om tot leren te komen. De Boomgaard wil een dynamische leeromgeving creëren waarin kinderen kansen krijgen om te onderzoeken en gestimuleerd worden in wat ze graag doen, op zoek gaan naar wat bij elk van hen persoonlijk 'past' en en daarin mogen groeien . We willen kansen creëren waarin kinderen zich ook 'anders' kunnen tonen. De kringen, projecten, presentaties, groepswork, klasdoorbrekend werken, etc.... zijn een handvol werkvormen die we hanteren om elk kind de mogelijkheid te bieden om zijn/haar creativiteit en het eigen creatief denken aan te boren. Leren is een dynamisch gebeuren dat niet strikt lineair verloopt. Net zoals bij IQ is het ook de passie en de wil om iets te kunnen, ergens voor te gaan, die bepaalt hoe ver je komt. Om creativiteit te promoten moeten kinderen risico's kunnen nemen, moeten ze op zoek kunnen gaan naar die terreinen waarin ze goed zijn, moeten ze de grenzen kunnen verkennen, hebben ze behoefte aan een kritisch oordeel waarbij ze feedback en ondersteuning krijgen. Fouten maken en tegen frustraties aanlopen zijn onderdeel van een leerproces.

Wij willen kinderen die goed in hun vel zitten, kinderen met verbeeldingskracht, ondernemingszin en een gevoel van verbondenheid. We zijn op zoek naar een positief verhaal samen met elk kind. Een kind is daarom veel meer dan zijn tekorten. We moeten vertrekken van hun sterke kanten. 'Feedback geven aan kinderen mag niet louter gaan over hoe goed ze iets kunnen, maar moet vooral gericht zijn op hoe goed ze ervoor gewerkt hebben (Dweck)'.

De rol van het schoolteam is hierin cruciaal. We kijken door een positieve bril. We kijken naar waar het in onderwijs echt om gaat. Verder kijken dan de schoolcontext. Wat is er voor de kinderen in hun verdere leven echt van tel?

We proberen elke dag opnieuw te zien dat ontwikkeling meestal op vele vlakken tegelijk gebeurt. Een kind kan langs vele wegen behendiger worden, taalvaardiger, sociaal competent. Ons onderwijs staat in het midden van de werkelijkheid. **L'école pour la vie, par la vie.**

De organisatie van het zorgbeleid

Het zorgbeleid van de school wordt opgesteld en gedragen door het hele schoolteam. Het is voor iedereen duidelijk en wordt consequent toegepast. Het team reflecteert regelmatig over het zorgbeleid, voorziet structureel overleg om dit beleid vorm te geven en stuurt systematisch bij. Dit kan o.a. de volgende zaken inhouden:

- de organisatie en planning van intern overleg (externe en interne zorgteams), de organisatie van ouderonthaal op school, (ouderraad, infoavonden, wendagen, mailcommunicatie...)
- de praktische uitwerking van een transparant systeem van signalering, registratie en leerlingdossiers of individuele handelingsplannen (leerplatform: zorgmodule).
- regels en afspraken over o.a. gedrag zijn duidelijk en gekend door alle participanten en worden ook consequent toegepast.
- het schoolteam heeft constructieve afspraken rond bepaalde thema's zoals pestbeleid, speelplaatswerking, belonen en straffen. Indien acuut kan dit door elk teamlid op de agenda van een algemeen team geplaatst worden.

Preventie en remediëring

Maandelijks gaat er een extern zorgteam door in aanwezigheid van de iCLB contactpersoon samen met de zorgcoördinator en de directeur. De verslagen worden doorgestuurd naar alle klasleerkrachten, de zorgleerkrachten en eventueel andere participanten via het leerplatform. Op dit extern zorgteam worden alle lopende processen besproken, de eerste signalen van een klastitularis beluisterd en de te ondernemen acties vastgelegd.

De zorgcoördinator staat o.a in voor het leggen van contacten, het vastleggen van afspraken, het maken van de verslagen, de communicatie met de ouders, het coachen/ondersteunen van de leerkrachten via de zorgleerkrachten.

Zorgoverleg gebeurt systematisch. Aanmeldingen gebeuren in eerste instantie via de geijkte formulieren in het leerplatform. De formulieren worden besproken op een extern zorgteam, bij voorkeur in aanwezigheid van de klastitularis. Besprekingen met ouders, externe hulpverleners, de klastitularis, al dan niet iCLB, de zorgcoördinator, de zorgleerkracht(en) gebeuren vraaggestuurd. De communicatie en coördinatie hieromtrent wordt gevoerd door de zorgcoördinator.

Maandelijks gaat er een intern zorgteam door in aanwezigheid van de zorgleerkracht(en), zorgcoördinator en de directie.

De zorgleerkracht(en) werken vraaggestuurd. De klasleerkrachten aan wie ze gekoppeld zijn sturen aan.

- Op school- en leerkrachtniveau bestaat de taak van de zorgleerkrachten uit preventief cognitieve problemen opsporen via gestandaardiseerde toetsen vanaf kleuter 3 tot en met het 6de leerjaar.
- Op leerlingen niveau is het de zorgleerkracht die de kinderen toelicht over het probleem en het handelingsplan en vraaggestuurd werkt.
- Op ouder niveau bestaat de taak van het zorgteam uit eventuele problemen onmiddellijk te signaleren. Dit gebeurt op geplande overlegmomenten waarbij één of meerdere leden van het zorgteam en de klasleerkracht aanwezig zijn samen met de ouders.

